

המישטרה חייבת לתת את הדין על פישלונה בפרשת ביכונסקי

אם אומנם מסתובב עתה בארץ רוצח חופשי - כפי שטוענת, בעצם, המישטרה, גם היום - הרי כשלה ממשטרת ישראל בתפקיד החשוב ביותר שלה, ההגנה על חייהם של האזרחים, ועליה לתת את הדין על כך.

אם יורם ביכונסקי, מי ששוחרר בתחילת השבוע ממעצר ממושך, הוא חף מפשע, הרי ציד-המכשפות שאותו ערכה נגדו המישטרה משך שבועות ארוכים, מזכיר שיטות של מישטרים אפלים, ועל המישטרה לתת את הדין על כך.

כך או אחרת, האשם היחיד של אותו הצליחה המישטרה להציג בפני הציבור הוא

חשוד ביכונסקי * כתם על המישטרה

המישטרה עצמה, ופסקי-הדין נגדה חייב להיות חמור וממצה, ויפה שעה אחת קודם.

אשמים למכביר. כאשר עלה רב-פקד אברהם צמרת, מי שזכה לפירסום ענק בהיותו הממונה על הקירת רצח רחל הלר, על דוכן-העדים בבית-מישטש-השלום ב' חיפה ביום השני האחרון, היה כבר ידוע ברבים כי ההוראות שקיבל מפרקליט המדינה היו לבקש את שיתור-רביעיות של ביכונסקי, צמרת, אשר אינו מהסס להביע את דעתו התקיפה כי ביכונסקי אומנם רצח את הלר, ביקש להפגין און איה-סכמתו עם התולדת הממונים עליו, ופנה אל השופט: "אנו מבקשים לעצור את החשוד לשישה ימים", אמר. רק אחרי שבירוי יצרו את התדהמה שאותה ביקש להשיג, הוסיף: "אבל איננו מתנגדים ל' שיתור-רביעיות."

תרגיל זה של צמרת בבית-המישפט נתן את האות לכל שאר מפקדי המישטרה. ראש ענף-הקירות במטה הארצי, ניצב אריה שור, העניק ראיון מפורט לרדיו, ובו גילה את האשמים האמיתיים בכישלונה של המישטרה.

האשם הראשון, לדבריו, הוא ביכונסקי עצמו, אשר הצליח לטשטש עדויות ולהסתיר עובדות לפני שהואיל להיעצר. האשמה השנייה היא - העיתונות. הרעש שהעיתון גות הקימה סביב הפרשה לא איפשר לחוקי רים לחקור בניחותא. לשור היה עוד גילוי מסעיר: הסיבה שבגללה הסכימה המישטרה לשחרר את ביכונסקי לאחר 45 ימים שבילה בכלא היא כי המישטרה גילתה לפתע כי ביכונסקי הוא נכה-צה"ל, וכי המיטה ש' בביתו נותה לו בוודאי הרבה יותר מדרגש הכלא.

הוסר כל בישרון. אין ספק כי התבט-איותיה, התנהגותה, הדלפותיה ורמוזה של המישטרה נועדו לשרת מטרה אחת ויחידה: הצדקת העובדה שביכונסקי שוחרר לבסוף. אולם דוברי המישטרה לא הבינו כי בנקטם קו זה, הם מפלילים עצמם בהאשמה החמורה (המשד בעמוד 22)

משמאל, גיטה של הנרצחת רחל הלר.

מעולם לא נתקבל מיסמך בהתנגדות

כה כללית כמו דו"ח ועדת אגרנט. מדוע?

כך נודד דו"ח-הביניים הראשון, שנקרא כפי כמה משולליו בשם "בדיחת האחד באפריק", דו"ח זה טיהר מכל רבב את משה דיין, העלה את גולדה מאיר על כן של קרושה. לשם כך שוחרר הדרג ה' מדינו כולו מכל אחריות לאסון הגדול ביותר שהתרחש אייפעם במדינת-ישראל.

כתוצאה מכך לא היה לוועדה מנוס מ' למצוא שעירים-לעזאול. מילבד הרמטכ"ל, דויד (דדו) אלעזר, שעליו הועמסו כל חטאי משה דיין, היה האובייקט הנוח ביותר אלוף פיקוד הדרום, שמואל (גורו) דיש" גונן, שאותו ייעד משה דיין מל-פיד להחליף לתפקיד זה. כחייל נוקשה, המקי כיד על מישמעת ונעדר נטייה ליחסי-ציבור, היה גונן שעיר-לעזאול אידיאלי כימעט.

דו"ח-הביניים הטיל, על-כנן, את כל האשמה לכל חטאי הממשלה והמיסד ה' אורחי והצבאי - על דדו, גורודיש, ראש-אמ"ן אלי זעירא, ושלושה קציני-מודיעין אחרים.

התוצאה היתה, כמוכח, הפיכה דעת-הקהל נרעשה מטיהור דיין, הביקורת הקפדנית אך העניינית של "העולם הזה" שיכנעה רבים, ההפגנות נברו - ובמהומה הגדול'ה ה התמוטטו גולדה ודיין. הממ'י שדה נפקה, וצוות מחורש נכנס לתפקיד.

שבויים של עצמם

ה יכרה הוועדה לעשות לאחר-מכן? היא יכלה להתנער מהמסקנות של עצמה, לגשת לעניין כולו בעניינים חד-שות, לחשוף את הכישלון המזנומנטאלי,

חרי דרך ארוכה ומייגעת, הגיע מסע האגרנטים לסימו.

לא בחוף-מיבטחים, ולא בנמל-הביט. ע' ש י ר ט ון.

מעולם לא נתקבל דו"ח של וע' דה כלשהי במדינת-ישראל בהתנג' דות מיידיה כה כללית על-ידי ה' ציבור, ובביקורת כה מוחלטת על ידי כלי-התקשורת, כמו הדו"ח ה' סופי של ועדת-אגרנט.

למחרת פירסום דו"ח-הביניים הראשון של הוועדה, באחד באפריל, העז רק עיתון אחד - העולם הזה - לתקוף את עבודת הוועדה בגלוי ובחריפות. לכך מקדישה ה' וועדה ברו"ח הסופי פרק גדול וזועם. תוך דרישה לסנקציות. אולם השבוע חזרו כימעט כל עיתוני ישראל על התקורת הוואת בסיגנון דומה, ולפעמים אף תוך חזרה מילולית על המילים של העולם הזה מאז: "ההר הוליד עכבר", "מחדל נוסף על מחדלי המילחמה", "איפה-ואיפה".

אבל לשיא הגיעה הוועדה עצמה, כאשר תבעה ממטכ"ל צה"ל, באופן רשמי, ל' חייב את קציני צה"ל לקרוא חלקים של הדו"ח. בדרשה פשוטה זו חרצה ה' וועדה את הדין על עבודתה.

הוועדה טיפלה בנושא הבער ביותר בתודעה הלאומית, נושא המעסיק כל חייל בצה"ל ימים וילות. היא הקדישה לנושא זה חקירה של 14 חודשים. היו פתוחות בפניה כל דרכי המידע. היא הוציאה מתחת לידיה דו"ח ענק, סודי ביותר.

ואחרי כל אנה, סברה הוועדה שקציני צה"ל לא ירצו לקרוא את הדו"ח מרצונם החופשי, כהט וכצמא, אלא יש להכריח אותם לעשות זאת, כשם שיש להיכיב חייל לקדף תפוחי-אדמה או להדיח סירים.

היתה זו סברה מוצדקת לגמרי. כפי ש' ציינה הוועדה עצמה, נודע לה כי קצינים רבים סירבו לקרוא את דו"ח-הביניים ה' אחרון. עתה קיבלו אותם קציני-צה"ל את הדו"ח הסופי בסקנות גלויה, בדחיה ואף ברתיעה.

ועדת-אגרנט נכשלה בפני וע' דת-החקירה העניינה והסופית, ש' אין עזיה עירער - דעת-הקהל.

ירידה מן הפסים

ה קרה לחמישה אנשים טובים, מן הדרג העליון, בעלי כישורים מגוונים ומושימים - שני שופטים עליונים, שני רמטכ"לים-לשעבר, מבקר-המדינה - ש' נכשלו בצורה כה טוטאלית במשימה ש' היתה בווראי קדושה גם להם? זוהי בעייה פסיכולוגית ופולי' טית.

את שלבי הירידה מן הפסים ניתן לתאר בקצרה כך: בשלב הראשון השתדלה הוועדה להגיע במהירות לפירסום דו"ח חקקי, שיספיע על הסערה הציבורית הגואה שלאחר-המל' חמה.

אין ספק שענייני חבריה-הוועדה עמדו אז, בצורה מודעת או ב'תת' מודעת, בעיות פוליטיות מיידיה. ממשלת גולדה התנדרדה. לרגלי דיין נפעה תהום. לגבי אנשי מומסד מובהקים, ניראו הדברים כהתחנה של התמוטטות לאומית, מדינית ומוראלית.

סכנה זו לחצה על חברי הוועדה, כאשר ניגשו לתפקיד. בחוצות סערו הפגנות ש' תבעו את פיטורי דיין, האליל של התקופה. אחרים דרשו את סילוקה של גולדה. מי שראו באלה את עמודי-התווך של הציבור הממלכתי, נחרדו.

אולי פעלו גם רגשות בלתי-מודעים לגמרי. ייגאל דיין חיפה במשך שנים על מעשיה-השחיתות של משה דיין בשטח ה' ארכיאולוגיה, כשדי היה במילה אחת מפיו כדי לשים קץ להתוללות. תיים לסקוב חב חוב גדול לדיין, שאסף אותו אליו ומסר לו תפקיד נכבד במערכת-הביטחון. אחרי שהורק מרשות-הנמלים וניראה כחסר עתיד, נשיא בית-המישפט העליון רחש כבוד עמוק לגולדה. סמל המישטר. מבקר-המדינה פעל במשך שנים כדי להחליק ב' דיבורי-נועם תופעות של התפרקות ושחי' תות.

למרבית הצער, אין העובדות ההיסטוריות, הגלויות לכל עין, מאשרות גירסה זו. חיילי הצפון העירו בסיפורים רבים על האפתעה הטוטאלית שנפלה בחלקם, יחד עם מטר הפגזים הסוריים. תצלומי ה' שבויים בסוריה הראו אותם נועלים נעלי בית. ובעוד שבדרום המידברי החשוף נבי למה ההסתערות של הצבא המצרי הגדול במרחק של עשרה קילומטרים מקרוהינוק, עברו הגייסות הסוריים בנוף ההררי של הגולן מרחק כפול ויותר, עד הגיעם לגדות הירדן. בפיקוד הצפון שררה, לכל הדיעות, אנארכיה גמורת.

משל אחר: פרק ארוך, הנושא את הגושפוקה האישית הבלוטת של חיים

המצרי שעבר את התעלה: מי אשם?

לסקוב, נישא שיריהלל לצורך במישמעת צבאית קפדנית. אולם לא מוזכר בו אף במילה אחת שדווקא גורודיש הוא שהיה מלך המישמעת בצה"ל, אשר עורר על עצמו את שינאם של רבים בגלל מאבקו להנהגת מישמעת קיצונית באווירה המת' רנית של אז. אויביו של גורודיש מאשימים אותו בכך שהקדיש, לפני המילחמה, זמן רב מדי לפעולות-מישמעת, על חשבון ליי מוד הבעיות הטאקטיות של הפיקוד ש' אליו בא.

עורכי הדו"ח לא הרגישו כלל שאפילו את הכותרת לפרק זה לקחו ממיסמך שהגיש להם גורוד' דיש עצמו: "המישמעת אינה נ' תנת להדוקה".

יום בלי דיין

ה מור עזר יותר ניתוח הקרב האחד, אשר הוועדה הקדישה לו את כל תשומת-ליבה - התקפת-הנגד של אוגדת בין בדרום, ב-8 באוקטובר.

על כל רבדיו ושכבותיו, לערוך עימות בין הגיבורים העיקריים, ולהוציא לאחר-מכן דו"ח שקול, שהיה הופך מיסמך היסטורי. הוועדה לא היתה מסוגלת לכך. זה היה גורלה הטראגי.

היא עשתה בדיוק את הדבר שבו האשימה אחרים: היא היתה שבויה שחיה בקונצפציה של ע'י מה. ככ' שהשתדלה לכסס אותה, כן הסתככה עוד יותר. מאז האחד באפריק, הקדישה הוועדה עשרה חודשים ארוכים כדי להשיג מטרה אחת ויחידה: להוכיח שהיא צדקה בדו"ח-הכ'י ניום הראשון שדה, זה שנפסק על ידי העם.

היה זה ניסיון נואש וחסר-תוחלת, שהכי גיס אותה למבויר-סתום. כתוצאה מכך הפך הדו"ח הסופי שלה מונומנט של חוסר-מישמעות. הוא מוטעה בפרקים רבים. בל-תימוכח באחרים, סותר את עצמו בכמה מקומות. אך גרוע מכל: הוא כללי-חשוב. הוא פשוט מחטיא את המטרות העיק'יות.